

שבט בטבע

לקראת חודש: "שבט בטבע" אנו מציעים לכם פעילויות שמטרתן לעורר מודעות לתופעה של שינוי האקלים ולבדוק דרכים לצמצומה.

אגף תכנים, תוכניות,
הכשרה והשתלמויות

שינוי אקלים

הקדמה

החברה בתקופתנו מכירה בעובדה שאנו חיים בעידן של שינוי אקלים, והכרה זו מובילה להסכמה בינלאומית בכך שנדרשת דרך חיים חדשה של פיתוח מקיים (פיתוח בר קיימא), העונה לצורכי הדור הנוכחי בלי לפגוע ביכולת של דור זה ושל הדורות הבאים לקבל מענה לצורכיהם.

כדי להתמודד עם המשבר עלינו להבין שבעיות הקשורות בסביבה הן גם בעיות חברתיות, וכי יש לרתום את החברה ובכללה את הילדים ובני הנוער להתמודדות עם הבעיה.

מטרות הפעילות

- להתוודע לתופעת התחממות כדור הארץ ולסכנות שבה.
- לדון באחריותו של האדם לתופעה.
- לעורר לאחריות לשמירה על הטבע ועל הסביבה ולצמצום פליטת גזי החממה שמשפיעים על שינוי האקלים.
- גרום למשתתפים לפעול ולהשפיע בנושא שינוי האקלים במעגל האישי, המשפחתי, הכיתתי והקהילתי.

מהלך הפעילות ([לחצו כאן](#))

פעילויות נוספות לקיום יום עיון מלא בנושא לפי בחירת בית הספר:

[גם אנחנו יכולים לעשות שינוי](#)

[קניות או לא להיות](#)

[טביעת הרגל האקולוגית](#)

[מה אני יכול לעשות למען הסביבה?](#)

אגף תכנים, תוכניות,
הכשרה והשתלמויות

שלב א' – פעילות פתיחה במליאה

לפניכם שתי אפשרויות לפתיחת הפעילות:

- סרטון
- שאלון אישי

הקרנת סרטון (אפשרות 1)

- נקרינ את אחד הסרטונים:
- [התחממות גלובלית](#) פרק א'
- [כל מה שרציתם לדעת ולא העזתם לשאול על משבר האקלים](#)
- נברר מהי תחושת התלמידים בעקבות הצפייה בסרטון ומה התחדש להם.

שאלון אישי (אפשרות 2)

- המנחה יבקש מהמשתתפים לענות על השאלון: [טביעת הרגל האקולוגית שלי*](#).
- לאחר שכל התלמידים קיבלו "משוב אקולוגי", נברר איתם מהי תחושתם בעקבות התוצאות שקיבלו ואם הם חושבים להשפיע בדרך כלשהי לשינוי התוצאות.

*מהי טביעת רגל אקולוגית?

טביעת רגל אקולוגית היא מדד לביקוש האנושי למערכות אקולוגיות בכדור הארץ. זהו ניסיון לכמת ולהגדיר כמדד את שטח האדמה והמים הנדרש על מנת לספק את הצרכים ולקלוט את חומרי הפסולת של אוכלוסייה בעלת אורח חיים נתון. (ויקיפדיה)

שלב ב' – בקבוצות

*עבור הסביבה בישראל, הצטברות הפסולת היא סכנה ברורה ומיידית. מדי שנה מיוצרים בארץ כ-5 מיליון טון פסולת, שהם 660 ק"ג פסולת בממוצע לאדם. יותר מכך-מדי שנה, גדל ייצור הפסולת בישראל בשיעור של כ-4%. רובה המכריע של הפסולת מגיע בסופו של דבר למטמנות ברחבי הארץ, שם גורמת הפסולת לזיהום קרקעות ומי תהום, פגיעה בבעלי חיים ונזקים אקולוגיים נוספים. מתוך: [המועצה לישראל יפה](#)

- המשתתפים יתחלקו לשלוש או יותר קבוצות.
- כל קבוצה תקבל אחד הפתרונות לטיפול בפסולת, אחד מחמשת ה-R: מושג המתאר את [חמש השיטות](#) העדיפות ביותר למניעת הצטברות פסולת.

הפחתת כמות הפסולת שאנחנו מייצרים - Reduce.

שימוש חוזר בפריטים ככל שנוכל לפני החלפתם - Reuse.

מחזור פריטים ככל שאפשר - Recycle.

סירוב למוצרים שאין בהם צורך - Refuse.

תיקון מתייחס לנוהג של הטמנת פסולת - Recover.

משימה קבוצתית

- חפשו מושג זה באתרים וברשתות חברתיות וציינו מה משמעותו.
- תנו דוגמות להיבטים שונים של מושג זה במציאות.
- מה אתם, כבני נוער, יכולים לעשות כדי לסייע במימוש עיקרון זה?
- התכוננו להציג במליאה, בדרכים יצירתיות, את המושג שבו עסקתם ואת הפעולות שתוכלו לעשות כדי לממשו.

שלב ג – במליאה

- לאחר הצגת התוצרים הקבוצתיים, המשתתפים מוזמנים לשאול שאלות בירור את חברי הקבוצות האחרות.

- נציג בפני המשתתפים את המדרש:

תן דעתך

בְּשָׁעָה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן
נָטְלוּ וְהַחֲזִירוּ עַל כָּל אֵילָנֵי גֶן עֵדֶן
וְאָמַר לוֹ: רְאֵה מַעֲשֵׂי כַּמָּה נָאִים וּמְשׁוּבָּחִין הֵן וְכָל מָה שֶׁבָּרָאתִי –
בְּשִׁבְלֶךָ בָּרָאתִי,
תֵּן דַּעְתְּךָ שְׁלֹא תִקְלַקֵּל וּתַחֲרִיב אֶת עוֹלָמִי,
שָׂאֵם קִלְקֻלָּתְ אֵין מִי שִׁיתִקֵּן אַחֲרָיִךְ.
(קהלת רבה ז)

שאלות לדיון

- כיצד אתם מבינים את המדרש? מה משמעותו לחיינו?
- "כל מה שבראתי – בשבילך בראתי", "תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי". מהי הדילמה שבין שני משפטים אלו? כיצד, לדעתכם, אפשר ליישב דילמה זו?
- מהי משמעות הביטוי "תן דעתך"? מדוע לדעתכם הוא מופיע?
- מה מוסיף המשפט האחרון במדרש לתביעה מהאדם?
- כיצד בני נוער יכולים לקדם את מימוש עקרונות אלה – אישית, משפחתית, קבוצתית, כיתתית וקהילתית?

משימה להמשך

המשתתפים יציעו רעיונות להמשך הפעילות:

- הכנת אמנה כיתתית המצהירה על התחייבות לעקרונות אלו והחתמת אנשים נוספים עליה – בבית הספר, במשפחה, בקהילה ועוד.
- יצירת סרטון המציג את הבעיה והקורא לבני נוער ולקהילה להירתם לעשייה.
- יצירת סרטוני Tik-Tok
- יצירת לוח קיר

